

Sygn. akt I CSK 726/18

POSTANOWIENIE

Dnia 7 czerwca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

w sprawie z powództwa Kancelarii Sejmu RP
przeciwko Redaktorowi Naczelnemu Dziennika "[...]" - R. F.
o opublikowanie sprostowania,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 7 czerwca 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanego
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 9 lutego 2018 r., sygn. akt VI ACa [...],

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania
i zasądza od pozwanego na rzecz strony powodowej kwotę
360 (trzysta sześćdziesiąt) zł z tytułu zwrotu kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 14 lipca 2017 r., wydanym w sprawie z powództwa Kancelarii Sejmu RP przeciwko Redaktorowi Naczelnemu Dziennika „[...]” – R. F., Sąd Okręgowy w W. nakazał pozwanemu opublikowanie w tym dzienniku sprostowania o następującej treści: „Sprostowanie [...] r. „[...]” napisał, że [...]”. W rzeczywistości wniosek ten był niekompletny i wnioskodawca miał obowiązek go uzupełnić. Biuro prasowe Kancelarii Sejmu”.

Wyrokiem z dnia 9 lutego 2018 r. Sąd Apelacyjny w [...] oddalił apelację pozwanego.

W skardze kasacyjnej, w uzasadnieniu wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, pozwany wskazał przyczynę kasacyjną określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. W jego ocenie, skarga kasacyjna jest oczywiście zasadna, wobec uznania, że jednostka organizacyjna powołana do wykonywania zadań doradczych i administracyjnych organu konstytucyjnego pozostaje uprawniona do złożenia wniosku o opublikowanie sprostowania materiału prasowego, który nie dotyczy jej działalności i nie czyni z niej zainteresowanego w rozumieniu art. 31 a ust. 1 Prawa prasowego, przy jednoczesnym braku wykazania istnienia umocowania ustawowego lub udzielenia pełnomocnictwa do złożenia przez taką jednostkę oświadczenia woli, w formie wniosku o opublikowanie sprostowania, wobec redaktora naczelnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z art. 398¹ § 1 k.p.c. wynika, że skarga kasacyjna przysługuje co do zasady od prawomocnych orzeczeń sądów drugiej instancji, a więc orzeczeń wieńczących dwuinstancyjne postępowanie sądowe, w którym sądy obu instancji dysponują pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. Jednakże zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania tylko wtedy, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W zamyśle ustawodawcy skarga kasacyjna stanowi zatem nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie

przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, w szczególności przez zapewnienie jednolitej wykładni i stosowania prawa. Wyłączną podstawą oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania są wskazane w niej przyczyny kasacyjne wraz z uzasadnieniem (art. 398⁴ § 2 k.p.c.).

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt. 4 k.p.c., jeżeli zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, nie publ.) i w wyniku takiego naruszenia prawa zapadło w drugiej instancji orzeczenie oczywiście wadliwe (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2015 r., III CSK 198/15, nie publ., z dnia 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15, nie publ., z dnia 2 czerwca 2016 r., III CSK 113/16, nie publ., z dnia 27 października 2016 r., III CSK 217/16, nie publ., z dnia 29 września 2017 r., V CSK 162/17, nie publ., z dnia 7 marca 2018 r., I CSK 664/17, nie publ., z dnia 18 kwietnia 2018 r., II CSK 726/17, nie publ., z dnia 5 października 2018 r., V CSK 168/18, nie publ.).

Uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (s. 4-18), pozwany przedstawił swe zapatrywania co do pojęcia osoby zainteresowanej w rozumieniu art. 31a ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. - Prawo prasowe (obecnie tekst jedn. Dz. U. z 2018 r., poz. 1914; dalej - „Prawo prasowe”), charakteru wniosku o opublikowanie sprostowania kierowanego do redaktora naczelnego jako oświadczenia woli, dopuszczalności złożenia wniosku o sprostowanie tylko przez zainteresowanego lub osobę upoważnioną do działania w jej imieniu, konieczności legitymowania się przez wnoszącego o sprostowanie w cudzym imieniu zindywidualizowanym (skonkretyzowanym co do osoby) pełnomocnictwem (brak możliwości udzielenia pełnomocnictwa blankietowego, dla każdej osoby zajmującej określone stanowisko) albo upoważnieniem wynikającym z aktów prawa powszechnie obowiązującego, zgodnych z aktami wyższego rzędu, charakteru prawnego regulaminu Sejmu oraz braku możliwości

występowania do sądu z żądaniem nakazania opublikowania sprostowania przez osobę inną niż zainteresowana w imieniu własnym, lecz na rzecz zainteresowanego. Zawarte w tej części wywody mają jednak charakter abstrakcyjny i nie są konfrontowane z okolicznościami rozpatrywanej sprawy ani argumentacją przedstawioną przez Sądy *meriti*, a tym samym nie wskazują bezpośrednio na naruszenia prawa i ich oczywistość.

W związku z tym należy zwrócić uwagę, że Sądu obu instancji nie miały wątpliwości, iż Kancelaria Sejmu jest jednostką organizacyjną niebędącą osobą prawną w rozumieniu art. 31a ust. 1 Prawa prasowego, może być podmiotem zainteresowanym i składać we własnym imieniu wnioski o sprostowanie, jak również dochodzić jego nakazania przed sądem (w tym zakresie ma zdolność sądową). Były zgodne również co do tego, że artykuł, którego dotyczy przedmiotowe sprostowanie, odnosił się do M. K. jako osoby pełniącej funkcję Marszałka Sejmu. Uwzględniając ponadto, że Kancelaria Sejmu wykonuje zadania organizacyjno-techniczne i doradcze związane z działalnością Sejmu i jego organów, a jej działalnością kieruje Szef Kancelarii Sejmu (art. 199 ust. 1 i art. 200 ust. 1 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, tekst jedn. M.P. z 2012 r., poz. 32 ze zm.), że zgodnie z § 1 ust. 1 Statutu Kancelarii Sejmu (nadanego na podstawie art. 202 Regulaminu w drodze zarządzenia nr 6 Marszałka Sejmu z dnia 21 marca 2002 r. w związku z § 2 Zarządzenia nr 1 Marszałka Sejmu z dnia 28 marca 2017 r.) Kancelaria jest urzędem służącym Sejmowi i jego organom w zakresie prawnym, organizacyjnym, doradczym, finansowym i technicznym, a sporządzanie sprostowań i wniosków o ich opublikowanie należało do kompetencji Biura Prasowego jako jednostki organizacyjnej Kancelarii Sejmu (§ 20 ust. 6 Regulaminu Organizacyjnego Kancelarii Sejmu, stanowiącego załącznik do zarządzenia nr 10 Szefa Kancelarii Sejmu z dnia 25 marca 2001 r. w sprawie regulaminu organizacyjnego Kancelarii Sejmu w związku z § 2 ust. 1 pkt 3 Statutu Kancelarii Sejmu), działającej za pośrednictwem swego dyrektora, Sąd Apelacyjny doszedł do wniosku, że Kancelarii Sejmu przysługuje legitymacja czynna w niniejszej sprawie.

Zważywszy niejednoznaczność pojęcia „zainteresowanej jednostki organizacyjnej niebędącej osobą prawną” (por. art. 31a ust. 1 Prawa prasowego), praktykę sądów akceptujących występowanie przez Kancelarię Sejmu w tej roli (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 2018 r., I CSK 497/17, nie publ. oraz wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 24 maja 2018 r., VI ACa 140/18, nie publ.), związek prostowanego artykułu z działalnością Marszałka Sejmu, jak również biorąc pod uwagę, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego za dopuszczalne uznaje się udzielenie pełnomocnictwa w sposób dorozumiany, w tym przez powierzenie określonych spraw (wymagających tego umocowania) osobom zajmującym określone stanowiska w konkretnej jednostce organizacyjnej danej osoby prawnej (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 18 grudnia 1985 r., III CRN 395/85, OSNCP 1986, nr 11, poz. 184, z dnia 23 października 2001 r., I CKN 323/99, OSNC 2002, nr 7-8, poz. 94 i z dnia 8 maja 2003 r., II CKN 46/01, nie publ. oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 2015 r., III CZP 40/15, OSNC 2016, nr 6, poz. 71), nie można uznać, że argumentacja Sądu Apelacyjnego jest oczywiście sprzeczna z prawem.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. oraz - co kosztów - art. 98 § 1 i § 3 w związku z art. 99, art. 108 § 1, art. 391 § 1, art. 398²¹ k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.